

Folkeret - SDU
Dispositioner til eksamen

Indholdsfortegnelse

Folkeretssubjektivitet - aktører	2
Statsbegrebet	3
Folkerettens retskilder	5
Traktatret	7
Sædvaneret	9
Folkerettens grundprincipper (immunitet)	10
Jurisdiktion	12
Territorium og suverænitet	14
Adkomst til territorium	15
Statsansvar for folkeretsbrud	16
Tvistbilæggelse	18
Selvbestemmelsesret	20
Jus ad bellum	22
Jus in bello	24
Retsforfølgning af internationale forbrydelser	26
Havret – zoneinddeling	28
Havret: retshåndhævelse	29
Menneskerettigheder	31
Internationale organisationer	33

Folkerettens retskilder

Folkerettens retskilder er der normerende materiale, som retssystemet består af.

Retskilder kan identificeres på fire måder:

1. Skabt efter bestemt procedure? → eksempelvis traktat
2. Faktisk efterlevelse → eksempelvis sædvaneret
3. Faktisk brug af kilden → håndhæves af dømmende tribunaler
4. Andre kilder af betydning → eksempelvis retsprincipper, retsteori eller retspolitik

Domstolsstatutens art. 38 – hvilke retskilder findes i folkeretten (ICJ-statutten)

- Internationale traktater, der anerkendes af staterne
- Internationale sædvaner, der anerkendes gennem praksis
- Generelle retsprincipper, der anerkendes af civiliserede samfund
 - (sekundær – fortolkningsbidrag) – domspraksis og sagkyndiges meninger
 - Domspraksis særligt relevant i Common law lande, og derfor de-facto ofte ikke subsidiær.

Fortolkning af folkeretlige retskilder

- Traktater skal fortolkes i god tro – WKT art. 31
- Fortolkningskilder: forarbejder og præambler
- Fortolkningsprincipper finder anvendelse:
 - Lex posterior
 - Lex superior
 - Lex specialis
- Udvidende/indskrænkende fortolkning
 - Tendens til indskrænkende fortolkning (hensyn til suverænitet)

Hvad er bindende?

- Traktater, sædvaneret, generelle retsprincipper
- Til en hvis grad domme og sagkyndiges meninger
- SC-Resolutioner fra kapitel 7

Hvad er ikke bindende?

- GA-Resolutioner
- Soft law
- Litteratur

Alt kan dog blive en bindende retskilde, hvis det bliver udtryk for sædvaneret:

Folkerettens grundprincipper (immunitet)

Domstolsstatuttens art. 38. nævner i stk. 1, litra c ”folkerettens grundprincipper”.

Disse principper er bl.a.:

- Suverænitetprincippet
- Princippet om staters jurisdiktion
- Princippet om staters immunitet
- Princippet om havenes frihed

- De 7 principper der er nedfældes i FN-Generalforsamlings Resolution 2625 fra 1970 om venskabelige forbindelser og samarbejde mellem stater
 - 1) Princippet om magtanvendelsesforbuddet – forbud mod trussel eller brug af magt mod en stats territoriale eller politiske integritet
 - 2) Princippet om fredelig tvistbilæggelse
 - 3) Princippet om interventionsforbud
 - 4) Princippet om forpligtelsen til at samarbejde
 - 5) Princippet om lige rettigheder og selvbestemmelse
 - 6) Princippet om suveræn lighed mellem stater
 - 7) Princippet om opfyldelsen af sine forpligtelser i god tro.

Immuniteter

Statsrepræsentanter nyder som hovedregel immunitet og privilegier.

- Immunitet = søgsmåls- og/eller eksekutionsimmunitet
- Privilegier = fritaget fra skat, told, værnepligt mv.

Jure imperii - *højhedshandlinger*

- Højhedshandlinger → handlinger, som er til varetagelse af statens suverænitet
 - **HR**: fuld søgsmålsimmunitet
 - **HR**: fuld eksekutionsimmunitet
 - **U**: højhedshandlinger af grov karakter (tortur, forbrydelser mod menneskeheden) kan retsforfølges efter den ansvarlige ikke længere er statsrepræsentant – jf. Pinochet-sagen, hvor England udleverede General Pinochet til Spanien, mod hans protester om immunitet.
 - **Modifikation**: Deltagere af ICTY, ICTR og ICC – immuniteten gennembrydes allerede mens vedkommende foretager de internationale forbrydelser.
 - **U**: Staten kan konkret ophæve immunitet.

Jure gestionis – *kommercielle handlinger*

- Ikke-højhedshandlinger → men (statslige) handlinger af kommerciel karakter, eksempelvis investeringer, forskningsprojekter.
 - **HR**: ikke søgsmålsimmunitet
 - **HR**: ikke eksekutionsimmunitet

Adkomst til territorium

Redegør for to relevante principper

- Intertemporal law
- Uti Possidetis

Intertemporal law →

- De regler der gjaldt på tidspunktet på adkomst påstås erhvervet, er gældende ret i vurderingen

Uti Possidetis →

- Bestemmende princip for grænsedragning post-kolonisering, eller anden opløsning af eksisterende stater:
 - Interne grænser → UP i de eksisterende administrative grænser (kolonimagtens grænser)
 - Eksterne grænser → Hensyntagen til eksisterende traktater

Vurdering af adkomst (ret til territorium):

- 1) effektiv udøvelse af statslig myndighed
- 2) involverede staters adfærd/unladelse
- 3) tredjestaters adfærd

Adkomst til nyt territorium:

- Magtanvendelse
 - Erobring → forbud jf. FN-pagtens art. 2, stk. 4
 - Selvforsvar → altid uproportionalt, og derfor forbudt
 - Selvbestemmelsesret → FN-pagtens art. 1, stk. 2 (diskussion)
- Overdragelse
 - Dansk-vestindiske øer til USA
- Bemægtigelse
 - Ikke muligt i dag
- Hævd
- Geologiske og fysiske forandringer
 - Mindre gradvise ændringer = Grænser følger naturlige ændringer
 - Store pludselige ændringer = Grænser fastholdes

Grænser

Grænse etableret ved traktat → løsriver sig fra traktat

Maritim grænsedragning → skal ske ved gensidige forhandlinger

Midterlinjeprincippet → ved uenighed om maritim grænsedragning, kan midterlinjeprincippet bruges foreløbigt (indtil aftale eller dom)